

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

загальний вибірковий освітній компонент
за освітньою освітньо-професійною програмою – пожежогасіння та
аварійно-рятувальні роботи

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 26 "Цивільна безпека"

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 261 "Пожежна безпека"

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін на 2021- 2022
навчальний рік
Протокол від «22» червня 2021 року № 13

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Політологія»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія» сприяють розвитку професійного мислення в здобувачів вищої освіти. Даний курс передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей; досягнень суспільства та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що на лекціях та семінарах розглядаються конкретні аспекти політико-адміністративного устрою України, місце та завдання ДСНС як складової державної безпеки.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Логовський Ігор Миколайович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кафедра СіГД. Робочий номер телефону – 707-34-78.
E-mail	logovski_igor@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- політологія, політична філософія, політекономія; - філософія державного управління; - історія діяльності органів місцевої влади та самоврядування по боротьбі з надзвичайними ситуаціями; - дослідження гуманітарних технологій впливу.
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід аналізу запобігання органами місцевої влади стихійних лих; - навички соціально-політичного прогнозування;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Логовський І. М. Робота більшовицької влади по боротьбі з епідемією тифу у Харківській губернії (перша половина 1919 р.) Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Збірник наукових праць. Серія «Історія та географія». Випуск 54. Харків 2017, с. 194-200. Харламов М. І., Логовський І. М. Особливості стану

	протипожежної охорони промисловості України 1925-1926 роках. «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2018. –Випуск 130 (3) с. 47-50. Логовський І. М., Харламов М. І Робота земських установ Харківської губернії по боротьбі з епідеміями тифу та холери у 1919 р. «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2018. –Випуск 141 (2) с. 94-99. Харламов М. І., Логовський І. М. Підготовка кваліфікованих робітників сільського господарства у школах РГУ та КГУ в УСРСР у 1930-1934 роках «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2019. –Випуск 145 (6), Частина 1 історичні науки с. 191—193. Логовський І. М. Необхідність реформування сучасного адміністративно – територіального устрою України та впровадження двопалатного парламенту. « Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2019. –Випуск 144 (5) Ч. 3. Політичні науки, с. 69-71.

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Політологія розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти в консультації її час погоджується з викладачем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія» є набуття здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) загальних компетентностей, як-то: здатності реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей ; досягнень суспільства та закономірностей розвитку предметної

області, її місця у системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>вибіркова загальна</i>	<i>вибіркова загальна</i>
Рік підготовки	3 - й	3 - й
Семестр	5 - й	5 - й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість модулів	2	
- загальна кількість годин	90	90
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	16	6
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	14	2
- лабораторні заняття (годин)	-	
- курсовий проект (робота) (годин)	-	
- інші види занять (годин)	4	
- самостійна робота (годин)	56	82
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційований залік	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Політологія» бажано отримати знання наступних дисциплін: «Філософія та засади логіки», «Історія України»

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми **Пожежогасіння та аварійно рятувальні роботи**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання
Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.
Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій
Дисциплінарні результати навчання

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.
Очікувані компетентності з дисципліни
Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.
Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій

5. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології.

Предмет та структура політології. Методологія а методи вивчення політичних явищ. Актуальність вивчення політології в вищій школі. Функції політології.

Тема 2. Політичні відносини. Політична влада.

Зародження політичних відносин .Публічна влада. Основні теорії політичної влади. Поняття легітимності політичною влади. Влада як насильство. Біхевіориська концепція політичної влади. Особливості формування політичної влади в Україні.

Тема 3. Держава як головний політичний інститут.

Основні теорії виникнення держави. Основні ознаки держави. Форми державного правління. Виборчі системи

Структура парламентської республіки. Структура президентської республіки: американський та французький тип. Територіально-адміністративні форми устрою держави

Тема 4. Політичні режими.

Поняття та сутність політичного режиму. Типологія політичних режимів. 1. Тоталітарний політичний режим. Авторитарний політичний режим. Проблема демократизації суспільства в Україні.

Тема 5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті.

Політична партія як організація. Функції політичних партій. Типологія партій. Суспільні рухи та об'єднання в політичній системі.

Тема 6. Політична свідомість та політична культура.

Структура та сутність політичної свідомості. Поняття та сутність політичної культури. Американська та марксистська типології політичної культури.

МОДУЛЬ 2.

Тема 7. Політична діяльність, її сутність та структура.

Поняття політичної діяльності. Суб'єкт та об'єкт політики. Основні форми політичної діяльності. Специфіка політичної діяльності в умовах сучасної демократії.

Тема 8. Особистість у системі політичних відношень.

Особистість як суб'єкт політичних відношень. Проблема політичної соціалізації особистості. Основні види політичної поведінки. Основні мотиви участі особи у політичній діяльності.

Основні теорії політичних еліт. Види рекрутування політичних еліт. Політичне лідерство.

Тема 9. Політичний процес, його структура та динаміка.

Поняття політичного процесу. Головні структурні елементи політичного процесу. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу. Політична еволюція та революція. Особливості політичного процесу в Україні. Національний політичний процес та глобалізація.

Тема 10. Політика та політичний конфлікт.

Природа та сутність політичного конфлікту. Основні теорії та типологія політичних конфліктів. Шляхи врегулювання політичних конфліктів. Війна, як форма політичного конфлікту. Політичні конфлікти в Україні: національний досвід та шляхи врегулювання.

Тема 11. Світова політична система

Версальсько-Вашингтонська система мирних договорів. Створення та діяльність Ліги Націй. Утворення , структура та діяльність ООН. Основні впливові міжнародні організації. Наддержави та проблема подвійного стандарту в світовій політиці.

Тема 12. Історичні етапи розвитку світової політичної думки.

Мислителі Стародавнього Сходу про політичний устрій суспільства. Антична політична думка: Ксенофонт, Платон, Аристотель. Політичні ідеї Середньовіччя та Відродження. Політологічні концепції ліберального Просвітництва XVIII ст. Г.В.Ф. Гегель про громадянське суспільство і державу. Політичні погляди К.Маркса. Розвиток політичної думки в Україні.

Тема 13.Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції.

Традиціоналізм, лібералізм та консерватизм. Марксизм, соціал-демократія та ленінізм. Еко-соціалізм, анархізм, націонал-соціалізм та альтернативні рухи.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота
5 - й семестр					

Модуль 1						
Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	6	2	2	-	2	
Тема 1.2. Політичні відносини. Політична влада	4	-	-	-	4	
Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	12	4	4	-	4	
Тема 1.4. Політичні режими	12	4	4	-	4	
Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	6	2	-	-	4	
Модульна контрольна робота 1	2					2
Тема 1.6. Політична свідомість та політична культура	2	-	-	-	2	
Разом за модулем 1	44	12	12	-	20	
5 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура	6	-	-	-	6	
Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	12	4	4	-	4	
Модульна контрольна робота 2	2					2
Тема 2.3. Політичний процес, його структура та динаміка	6	-	-	-	6	
Тема 2.4. Політика та політичний	4	-	-	-	4	

конфлікт						
Тема 2.5. Світова політична система.	6	-	-	-	6	
Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки	6	-	-	-	6	
Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	4	-	-	-	4	
Разом за модулем 2	46	4	6	-	36	
Разом	90	16	14	-	56	4

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)					
	Кількість годин - 90					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні і заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
5- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	8	2			6	
Тема 1.2. Політичні відносини. Політична влада	6				6	
Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	8	4	2		2	
Тема 1.4. Політичні режими	7				7	
Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	7				7	

Тема 1.6. Політична свідомість та політична культура	6				6	
Разом за модулем 1	42	2	2		34	
6 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура	6				6	
Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	9				9	
Тема 2.3. Політичний процес, його структура та динаміка	6				6	
Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт	6				6	
Тема 2.5. Світова політична система.	7				7	
Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки	6				6	
Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	8				8	
Разом за модулем 2	48				48	
Разом	90	6	2	-	82	-

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	2
2	Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	4
3	Тема 1.4. Політичні режими	4
4	Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	2

5	Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	6
	Разом	18

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Головні структурні елементи політичного процесу.
2. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
3. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
4. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
5. Природа політичного конфлікту.
6. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
7. Типи і функції політичних конфліктів.
8. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
9. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
10. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
11. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
12. Типологія війн. Проблема подолання війн.
13. Перша світова війна, її причини та наслідки.
14. Створення міжнародної версальсько-вашигтонської системи мирних угод.
15. Виникнення та діяльність Ліги націй.
16. Друга світова війна та створення ООН.
17. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
18. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
19. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
20. Світова спільнота і державні інтереси.
21. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
22. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
23. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
24. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
25. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
26. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, "нових лівих" та ін.
27. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
28. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованому заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	6	0
	Семінари	5	5
	Модульна контрольна робота*	1	25
		25	25

Разом за модуль № 1				50
Модуль № 2	Лекції	2	0	0
	Семінари	2	5	10
	Модульна контрольна робота*	1	25	25
Разом за модуль № 2				35
Разом за поточний контроль				85
II. Індивідуальна самостійна робота				15
III. Диференційований залік				0
<i>Додаткові обов'язкові бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо</i>				10
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

4-5 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

2-3 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0-1 бал – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох-трьох питань. Розв'язання повинно містити: загальну характеристику проблеми та її актуальність, аналіз існуючих в науковій літературі точок зору з проблеми що вивчається, основні факти та їх тлумачення, місце та історичне значення даної проблеми в ПОЛІТОЛОГІЇ.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 22 балів):

23-25 балів – вірно розв'язані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

19-22 бали – вірно розв'язані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

14-18 балів – розв'язані два завдання;

10-13 балів – розв'язане одне завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Модуль 1.

1. Об'єкт і предмет політології.
2. Структура і категорії політології.
3. Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.
4. Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.
5. Функції політології.
6. Основні етапи і тенденції розвитку політології.
7. Політологічна думка та політологія в Україні.
8. Історичні передумови виникнення політичних відносин.
9. Основні теорії виникнення політичної влади.
10. Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.
11. Влада як об'єкт політичних відносин.
12. Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.
13. Походження та сутність держави.
14. Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.
15. Основні ознаки держави. Функції держави.
16. Форми державного правління: монархічна і республіканська.
17. Парламентаризм та функції парламенту.
18. Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих та відкритих списків, шанапаж).
19. Структура парламентської республіки.
20. Структура президентської республіки: американський та французький тип.
21. Системотворчі елементи держави. Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).
22. Поняття політичного режиму.
23. Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.
24. Тоталітарний режим і його історичні різновиди.
25. Авторитарний режим та його різновиди.
26. Демократичні політичні режими.
27. Авторитарія. Теократія. Лібералізм і диктатура.

28. Проблема соціальної ефективності політичного режиму.
29. Політичний режим в незалежній Україні.
30. Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.
31. Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.
32. Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.
33. Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.
34. Найбільш впливові міжнародні рухи.
35. Політичні партії та рухи в Україні.
36. Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.
37. Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.
38. Політичні міфи й утопії.
39. Політична культура суспільства. Типи політичної культури.
40. Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Модуль 2.

29. Предмет і зміст політичної діяльності.
30. Структура політичної діяльності: ціль, мотив, засіб, результат, оцінка.
31. Типи і форми політичної діяльності. Проблема слухності політичної дії.
32. Особистість як суб'єкт і об'єкт політики.
33. Основні теорії політичної соціалізації особистості: марксистська, фрейдистська, біхевіористська, когнітивистська.
34. Основні мотиви участі особистості у політичній діяльності.
35. Політична поведінка і її типи.
36. Основні теорії політичних еліт. Типологія та види рекрутування політичних еліт.
37. Політичне лідерство: основні теорії виникнення та типологія. Роль народних мас і особистості в історії.
38. Поняття політичного процесу.
39. Головні структурні елементи політичного процесу.
40. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
41. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
42. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
43. Природа політичного конфлікту.
44. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
45. Типи і функції політичних конфліктів.
46. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
47. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
48. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.

49. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
50. Типологія війн. Проблема подолання війн.
51. Перша світова війна, її причини та наслідки.
52. Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.
53. Виникнення та діяльність Ліги націй.
54. Друга світова війна та створення ООН.
55. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
56. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
57. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
58. Світова спільнота і державні інтереси.
59. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
60. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
61. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
62. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
63. Мислителі Стародавнього Сходу про політичний устрій суспільства.
64. Антична політична думка: Ксенофонт, Платон, Аристотель.
65. Політичні ідеї Середньовіччя і Відродження.
66. Політологічні концепції ліберального Просвітництва: Т. Гобс і Дж. Локк.
67. Теорія суспільного договору Ж.-Ж. Руссо. Г. В. Ф. Гегель про громадянське суспільство і державу.
68. “Утилітаризм” І. Бентама і політичні погляди Дж. Ст. Мілля.
69. Політичні погляди К.Маркса. Розвиток політичної думки в Україні.
70. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
71. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, “нових лівих” та ін.
72. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
73. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно здійснити поглиблене вивчення теми з рекомендованих за програмою курсу, підготувати доповідь і захистити її на семінарському занятті. Результати роботи можуть бути оформлені у вигляді есе, реферату.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів

(оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів):

13-15 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самостійні судження;

9-12 балів – тему розкрито вичерпно, положення обґрунтовані, матеріал повністю взято з літератури;

6-8 балів – тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

4-5 балів – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самостійно та інтерпретовані правильно;

3 бали – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

1-2 бали – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу, здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень, логічність, самостійність мислення, впевненість, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, унікальність, уміння представити матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

74. Головні структурні елементи політичного процесу.
75. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
76. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
77. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
78. Природа політичного конфлікту.
79. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
80. Типи і функції політичних конфліктів.
81. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
82. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
83. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
84. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
85. Типологія війн. Проблема подолання війн.
86. Перша світова війна, її причини та наслідки.
87. Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.
88. Виникнення та діяльність Ліги націй.
89. Друга світова війна та створення ООН.
90. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
91. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
92. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
93. Світова спільнота і державні інтереси.

94. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
95. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
96. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
97. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
98. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
99. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, "нових лівих" та ін.
100. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
101. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

- Об'єкт і предмет політології.
- Структура і категорії політології.
- Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.
- Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.
- Функції політології.
- Основні етапи і тенденції розвитку політології.
- Політологічна думка та політологія в Україні.
- Історичні передумови виникнення політичних відносин.
- Основні теорії виникнення політичної влади.
- Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.
- Влада як об'єкт політичних відносин.
- Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.
- Походження та сутність держави.
- Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.
- Основні ознаки держави. Функції держави.
- Форми державного правління: монархічна і республіканська.
- Парламентаризм та функції парламенту.
- Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих та відкритих списків).
- Структура парламентської республіки.
- Структура президентської республіки: американський та французький тип.
- Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).
- Поняття політичного режиму.
- Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.

Тоталітарний режим і його історичні різновиди.
Авторитарний режим та його різновиди.
Демократичні політичні режими.
Автократія. Теократія. Лібералізм і диктатура.
Проблема соціальної ефективності політичного режиму.
Політичний режим в незалежній Україні.
Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.
Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.
Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.
Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.
Найбільш впливові міжнародні рухи.
Політичні партії та рухи в Україні.
Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.
Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.
Політичні міфи й утопії.
Політична культура суспільства. Типи політичної культури.
Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.
6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Базова

1. Бебик В. М. Політологія. Наука і навчальна дисципліна: підруч. для

- студ. вищ. навч. закл. / В. М. Бебик. – К. : Каравела, 2012. – 495 с.
2. Гелей С. Д. Політологія : навч. посібник / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. – К. : Знання, 2008. – 415 с.
 3. Профільна спеціалізована освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузь знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 261 «Пожежна безпека» спеціалізація «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» . – Х., НУЦЗУ, 2021.
 4. Коршук Р. Етнополітологія : навч. посіб. / Р. Коршук. – К. : Алерта, 2011. – 200 с.
 5. Основи демократії : підруч. / за заг. ред. А. Колодій. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
 6. Піча В. М. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В.М. Піча, Н. М. Хома ; за ред. В. М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2014. – 303 с.
 7. Погорілий Д. Є. Політологія: 100 питань – 100 відповідей [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Д. Є. Погорілий. – Київ : Інкос, 2014. – 232с.
 8. Політологія : навч. підруч. / за ред. М. М. Вегеша. – [3-тє вид., перероб. і доп.] – К. : Знання, 2008. – 384 с.
 9. Політологія : підручник / В. Г. Антоненко, В. Д. Бабкін, О. В. Бабкіна, та ін. ; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – 3-тє вид., переробл., допов. – К. : Академія, 2013. – 567 с.
 10. Політологія (історія і теорія політичної науки) : курс лекцій. – Львів : Кальварія, 2004. – 272 с.
 11. Політологія: наука про політику: підручник для студ. вищ. навч. закл. /М. І. Горлач, В. Г. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 840 с.
 12. Політологія : навч.посібник для студентів вищих навч.закладів /Л.Г.Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 290с.
 13. Політологія Нової доби : навч. посібник для студентів вищих навч.закладів / Ф. М. Кирилюк. – К. : Академія, 2012. – 304 с.
 14. Політологія. Хрестоматія. Автори-упорядники: проф. Кремень В. Г., проф. Кулагін Ю. І., доц. Латигіна Н. А., проф. Полуріз В. І. та ін. – К. : «Альтерпрес», 2004. – 827 с.
 15. Політологія: підруч. / [за ред. Л. М. Димитрової, С. О. Кисельової]. – К.: Знання, 2009. – 206 с.
 16. Політологія : підруч. / за наук. ред. А. Колодій. – К. : Ельга-Н, 2000. – 584 с.

Допоміжна

1. Буркут І. Г. Виборчі технології: регіональний досвід / І. Г. Буркут, О.В.Колесников. – Чернівці : Букрек, 2009. – 240 с.
2. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні : моногр. / М. А. Бучин. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 364 с.
3. Бучин М. А. Ресурси виборчої кампанії та особливості їх використання в Україні : монографія / М. А. Бучин. – Львів : ЛІСВ, 2009. – 231 с.

4. Веденєєв Ю. А. Нариси з історії виборів та виборчого права : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Ю. А. Веденєєв. – Калуґа : «Символ», 2002. – 692с. – Режим доступу : <http://pravolib.pp.ua/ocherki-istorii-vyiborovizbiratelnogoprava.html>.
5. Історія політичної думки : підруч. / за заг. ред. Н. М. Хоми [І.В.Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : «Новий Світ – 2000»,2016. – 1000 с.
6. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень: [навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл.] / В. П. Марчук. – К. : Персонал, 2009. – 480 с.
7. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н.М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 492 с.
8. Пахарєв А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні : навч. посібник / А. Д. Пахарєв. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 182 с.
9. Перегуда Є. В. Політологія: навч. посіб. / Є. В. Перегуда, В. Ф.Панібудьласка, В. Л. Семко, Н. І. Рижко, С. Д. Місержи, В. Л. Стеценко, В. Л.Згурська, В. П. Третяк. – К. : КНУБА, 2011. – 216 с.
10. Політична абетка : матеріали для практичного використання. / за наук. ред. док.наук держ. упр. О. В. Радченка; Редактор-упорядник А.В.Карташов, [авт.-упоряд. А. Ю. Геращенко, М. Д. Городок, А.В.Карташов, К. В.З.Плоский, О. В. Радченко, В. С. Радчук, О. Г. Солонґай, О. М. Спутай, В. М.Стах, О.Л. Храбан]; Вид. 8-е, доп. і перероб. – Х. : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2010. – 328 с.
11. Політологічний енциклопедичний словник. За ред. Ю.С.Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – К., Генеза, 2004. – 398 с.
12. Політологія : навч. посіб. / Щедрова Г. П., Барановський Ф.В., Карчевська О. В., Мазур О. Г., Михайловская О. Г., Новакова О. В., Пашина Н.П., Пробийґолова Н.В. – Луганськ : Вид-во СНУ ім.В.Даля, 2011. – 304 с.
13. Політологія : навч. посіб. / Ю. Макар, О. Докаш, Т. Лаврук. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – 596 с.
14. Політологія: навч.посіб. для студ. вищ. навч.закл. / В. І. Штанько, Н.В.Чорна, Т. Г. Авксентьєва, Л. А. Тіхонова. – 2-ге 8 вид.,переробл.та допов. – К. : Інкос; Центр учбової літератури, 2011. – 287с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт НУЦЗУ <https://nuczu.edu.ua/ukr/>.
Режим доступу: <http://psi.nuczu.edu.ua/uk/navchalnyi-kontent-dlia-dystantsiinoho-navchannia>
2. <http://www.social.org.ua/>
3. <http://www.filosof.com.ua>

Розробник(и):

(підпис)

_____ Ігор ЛОГОВСЬКИЙ

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)